

Nei til EU
Schweigaardsgt 34 B
0191 Oslo

Oslo 15.03.17

Olje- og energidepartementet
e-post: postmottak@oed.dep.no

Høring om "vinterpakken": Energiunionen og ACER

Vi viser til den utlyste høringen om den såkalte vinterpakken fra EU-kommisjonen, med en rekke forslag angående EUs energiunion. Nei til EU ønsker å kommentere særlig forslaget om endring av ACER-forordningen (COM (2016) 863).

Allerede i dag ser vi at EUs energibyrå ACER ikke bare har en rådgivende rolle, men også en håndhevings- og vedtaksmyndighet som griper inn i nasjonal kontroll med energisektoren.

Et sentralt element i EUs energiunion er økt myndighet til ACER. EU-kommisjonens ønske om å gi ACER økt vedtaksmyndighet, slik det kommer til uttrykk i vinterpakken, tilsier at byrået vil endre seg i en enda mer overnasjonal retning de nærmeste årene.

EU-kommisjonens mål er å sentralisere beslutningsprosessen for de energiregulerende myndighetene, og styrke ACER ikke minst i saker som berører flere medlemsland. Blant annet vil det gjelde utviklingen av nettverkskoder, som regulerer hvordan elektrisitet flyter fra ett lands nett til et annet. Nei til EU vil trekke frem at ACER er tiltenkt flere nye oppgaver og myndighet:

- Direkte kompetanse til å godkjenne vilkår og betingelser som er utarbeidet i nettverksregler og retningslinjer.
- Vedtak skal kunne fattes med absolutt flertall i stedet for kvalifisert flertall, som det kreves i dag.
- Utarbeide uttalelser og henstillinger på eget initiativ.
- Tilsyn med de regionale operasjonssentrene (ROCs), som skal koordinere driften av el-systemene på tvers av landegrensene.
- Godkjenne metoder for å vurdere om EU har tilstrekkelig produksjonskapasitet og analysere nasjonal produksjonskapasitet, samt metoder for å identifisere mulige regionale elektrisitetskriser.
- Overvåke elektrisitetsmarkedene, med særlig fokus på barrierer mot fleksibilitet på nasjonalt nivå.
- Overvåke operatører på elektrisitetsmarkedet (NEMO) som Nord Pool.

I en tidligere innspillsrunde til EUs energiunion argumenterte regjeringen på Norges vegne mot at ACER skulle få utvidet myndighet. Forslagene i EU-kommisjonens vinterpakke viser at

dette fikk regjeringen ikke gjennomslag for. **Nei til EU er meget kritisk til den myndigheten EU-kommisjonen ønsker å gi ACER, og forventer at regjeringen gjentar de norske motforestillingene overfor de organene i EU som nå behandler vinterpakken.**

Det ble nylig presentert et omforent forslag fra EU og EFTA-siden om innlemmelse av EUs tredje energimarkedspakke i EØS, med norsk tilknytning til ACER via overvåkningsorganet ESA. Modellen for norsk tilslutning i EØS følger samme system som den mye kritiserte finanstilsynsaken fra i fjor. NVE får delta i arbeidet i ACER, men uten stemmerett. Overvåkningsorganet ESA har den formelle myndigheten overfor EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein, men skal gjøre kopivedtak etter forslag fra EU-byrået. ESAs vedtak kan, som vanlig i EØS, tas inn for EFTA-domstolen.

Det er sannsynlig at ACERs utvidede myndighet når EU har ferdigbehandlet vinterpakken vil bli forsøkt håndtert på tilsvarende måte i EØS som utfallet av den tredje energimarkedspakken.

Selv om det i tilpasningsteksten for den tredje energimarkedspakken heter at alle vedtak fattet av ESA kun skal være rettet mot statlige myndigheter, mener Nei til EU at tilknytningen utgjør myndighetsoverføring.

Ettersom ESAs vedtak skal være rettet mot nasjonale myndigheter, og ikke private, har vedtakene ikke en direkte internrettslig virkning i Norge. Vedtak rettet mot norske myndigheter medfører normalt bare en folkerettslig binding om å følge dette opp. Men er det avgjørende at vedtakene retter seg til myndigheter og ikke private? Kan vi si at den nasjonale myndigheten er i behold når den utøves etter pålegg fra ESA? Hvor langt skal de formelljuridiske betraktningene strekkes i forhold til realitetene i EØS-avtalen før fortolkningen av Grunnlovens § 115 blir et konstruert blendverk? § 115 gjør unntak for vedtak med «rent folkerettslig virkning», men EØS-avtalen, og ikke minst saker om tilknytning til EUs byråer via ESA, utfordrer Grunnlovens prinsipper og bestemmelser om nasjonal suverenitet. **Da er det i alle fall politisk fornuftig å forankre slike beslutninger i Stortinget med behandling etter Grunnlovens § 115 og krav om tre fjerdedels flertall.**

Norge er en stor energinasjon, og etter Russland den viktigste leverandøren til EU av gass. Med planlagte eksportkabler for strøm kan halvparten av norsk strøm eksporteres til EU. Vi husker EUs gassmarkedsdirektiv som fratok selskap på norsk sokkel rett til å gå sammen i forhandlingene om gassleveransene og prisen på gass. EU arbeider nå med å samordne seg for å opptre felles mot norsk sokkel på gassleveranser. Slik endrer de styrkeforholdet i norsk disfavour. Det er i denne sammenheng en må se ACER som et skritt for å skaffe EU kontrollen over infrastrukturen, ikke ved å eie, men gjennom å kontrollere bruk. EUs energiunion innføres skritt for skritt. Om hvert skritt kan virke lite inngripende, så må energinasjonen Norge se at de samlet berører vitale nasjonale interesser.

Med hilsen

Kathrine Kleveland /s/
Leder i Nei til EU